

Slaget om oljen står i markedet

Oljekutt kan kutte utslipp, men effekten er usikker og uansett liten. Skal klimaet reddes, må oljen konkurreres ut.

En gruppe dyktige økonomer, Taran Fæhn med flere, argumenterer i en artikkel i Samfunnsøkonomen godt for at kutt i norsk oljeproduksjon kan være et effektivt klimatiltak. Men analysen av oljemarkedet halter, og artikkelen sammenligner ikke oljekutt med det mest nærliggende alternativet, utvikling av løsninger som konkurrerer ut olje.

Økonomene har som premiss for analysen at et norsk produksjonskutt på tre fat olje vil redusere verdens oljeforbruk med ett fat. Effekten er mer enn stor nok til å oppveie ulempen med at de to nye fatene som delvis erstatter de tre norske, kan ha høyere utslipp i produksjonsfasen. For regjeringen er det nok en god idé å dempe retorikken om at eksport av «ren» norsk olje nærmest er å betrakte som et klimatiltak.

Men selv om oljeeksport åpenbart ikke er et klimatiltak, er det ikke like åpenbart at produksjonskutt er et særlig effektivt klimatiltak. Premisset om effekten av produksjonskutt er basert på tidligere studier av tilbuds- og etterspørselstet i oljemarkedet. Ikke overraskende har oljeanalytikere vært skeptiske. Mange kloke økonomer har som heltidsjobb å spå om oljemarkedet. Den eneste sikre spådommen, er at de bommer. Oljemarkedet er svært syklisk. Ledetiden fra prissignaler til investeringsbeslutning, utbygging og drift av oljefelt, er opptil flere år. Markedet er langt fra «perfekt». Opec møttes fredag for å diskutere produksjonsøkninger tilsvarende halvparten av Norges totale produksjon. Det viser at effekten av et norsk produksjonskutt er svært usikker.

Fæhn med flere argumenterer for at Norge kan få med seg flere produsentland for å øke effekten. På listen over verdens største oljeprodusenter finner vi 14 land foran Norge. Med unntak av Canada og Trumps USA, er de fleste utpregede oljestater - der statsfinansene er avhengige av olje, og interessen for klimatrusselen er nokså begrenset. Skal oljeproduserende land på dugnad fase ut olje som energibærer? Det vil nok kreve noen saftige motivasjonsforedrag.

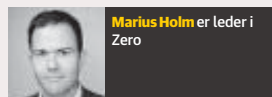

Bloomberg spår at elbiler vil være konkurransedyktige i 2023, og fjerne 13 millioner fat per dag av oljeetterspørsel i 2040, skriver Holm. Foto: Aleksander Nordahl

Innlegg Marius Holm

tiker Torbjørn Kjus (DN, 22. november 2017) på at alt snakk om fornybar og elbil driver

Marius Holm er leder i Zero

oljeprisen opp, fordi det skremmer oljeinvestorer, og dermed skaper underskudd på olje.

Uansett snakker vi om effekt på marginen. Litt høyere pris. Litt mindre utslipp. Det klimaet trenger, er noe helt annet: En ekstremt rask overgang fra fossil til utslippsfri energi. Siden skiftet må skje svært raskt, er vårt beste håp at ny teknologi som fornybar strøm og elektriske kjøretøy blir så billige og gode at de konkurrerer ut oljen på egen kjøll. Ikke bare i Norge, men også i Texas, Nigeria og Russland. Vi er på rett kurs. Bloomberg spår at elbil vil være konkurransedyktige i 2023, og fjerne 13 millioner fat per dag av oljeetterspørsel i 2040. Det er nesten ti ganger Norges oljeproduksjon. Tallet kan bli tre ganger større om vi også elektrifiserer tyngre

kjøretøy, skip og maskiner. Og bak elbilene vokser fornybar energi eksponentielt, med stupende kostnader, kort ledetid og ubegrenset potensial.

Spørsmålet økonomene bør stille seg, er for det første hvordan dette skjedde. (Vi andre vet det.) Prisfallet på sol, vind og elbiler skyldes industrialisering, som kom som følge av at subsidier i enkeltland skapte markeder. Dette skjedde til tross for advarsler fra noen av økonomene bak artikkelen om oljekutt. Også da var deres fokus på marginen. De så etter det billigste neste tonnet CO₂ å kutte, fremfor å se etter den billigste veien til nullutslipp globalt.

Det andre spørsmålet økonomene bør spørre seg, er hvordan Norge kan bidra mer til global utfasing av olje, ved å etablere løsninger som konkurrerer den ut. Ikke bare i personbiler, men i hele transportsektoren, i plast, i kraft og i varmeproduksjon. Det er der slaget står. I mellomtiden kan Norge gjøre lurt i å lytte til Fæhn med flere sitt råd i oljepolitikken. Ikke fordi det er det beste klimatilta-

ket. Men fordi norsk olje, og dermed norsk økonomi, vil tape slaget.

Marius Holm, leder i ZERO

Mer debatt s. 22-24 →

Det tas altså opp flere studenter (...). Kanskje det er et tegn på at kvalitetskravene er for lave heller enn at universitetene er blitt så mye flinkere

Kai A. Olsen, professor, Høgskolen i Molde, Universitetet i Bergen og Oslomet

Debattansvarlig: Vidar Ivarsen Telefon: 22 00 10 59 Sentralbord: 22 00 10 00 Epost: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom Underinnlegg/replik: Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) Legg ved portrettfoto.

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.